

ساختار فضایی خانه معاصر ایرانی با تکیه بر حریمیت و سلسله مراتب

(نمونه موردی خانه های معاصر لاهیجان)

رضوانه صادقی امیرشهییدی

دانشجوی کارشناسی ارشد گروه معماری، واحد لاهیجان، دانشگاه آزاد اسلامی، لاهیجان، ایران

Email: rezvanneh.sadeghii.9675@gmail.com

چکیده

خانه فضایی است که چه از جنبه کالبدی و چه مفهومی، مکان شکل گیری بنیان خانواده می باشد. در خانه امروزی به دلیل توسعه نگاه کمیت گرا به مسکن، آن مطلوبیتی را که در گذشته ایجاد می کرد کم رنگ شده و به تبع آن آثار جبران ناپذیر از لحاظ فرهنگی- اجتماعی در جامعه پدید می آید. در این مقاله سلسله مراتب به عنوان اصلی که کل جهان هستی را در بر می گیرد و در مفاهیم پایه ای خانه نیز نقش انسجام دهنده ای دارد، می تواند به عنوان اصلی غنی در ارتباطات فضایی خانه مورد استفاده قرار گیرد. بنابر این در این نوشتار برای رسیدن به چگونگی تاثیر گذاری این اصل در بهتر کردن ترکیب فضایی خانه ابتدا به مفهوم آن به صورت کلی و جایگاهش از دیدگاه اسلامی پرداخته می شود.

استفاده از سلسله مراتب عبوری(مابین) هم به صورت حقیقی و هم حقوقی و مجازی در ایجاد ترکیب و سازمان دهی فضایی خانه ها، و هم چنین استفاده از فضایی میدان مانند به عنوان فضای مرکزی و ارتباط دهنده که جدا کننده فضاها از یکدیگر و عدم تداخل آنها می باشد برای رسیدن به سازماندهی مطلوب فضایی ارائه می گردد. حریمیت به عنوان یک اصل بر تمامی شئون زندگی در معماری اسلامی ایران کالبد یافته است. حریم خصوصی تحت تاثیر عوامل شخصی و موقعیت می باشد و علاوه بر مفهوم بسته بودن در برابر دیگران می تواند به معنای پذیرا بودن در برابر دیگران باشد. خداوند در سوره ی نحل آیه ی 80 می فرماید: «واهلل جعل لکم من بیوتکم سکناً» خداوند خانه های شما را محل سکونت و آرامش برایتان قرار داده است. در قرآن هم به حفظ حریم توصیه شده است.

کلمات کلیدی:

خانه، سلسله مراتب، حریمیت، سازمان دهی، معماری اسلامی